

PROIECT DE LEGE pentru modificarea și completarea Legii nr. 360/2023 privind sistemul public de pensii

Expunere de motive

I. Situația actuală și inechitatea legală

Prezenta inițiativă legislativă are ca obiectiv corectarea unei inechități sistemice privind tratamentul juridic al concediului pentru creșterea copilului în sistemul public de pensii.

În forma actuală, legea creează un tratament diferențiat pentru persoanele care au beneficiat de concediu pentru creșterea copilului, în funcție de perioada în care acest concediu a fost acordat:

- Până la 1 aprilie 2001 – perioadele au fost stagiul contributiv. Se ia în considerare la calculul stagiului minim și complet de cotizare contributiv. Se acordă puncte de stabilitate.
- Între 1 aprilie 2001 – 1 ianuarie 2006 – perioadele au fost considerate stagiul asimilat, necontributiv, neincluse la calculul stagiului minim și complet de cotizare contributiv. Nu se acordă puncte de stabilitate.
- După 1 ianuarie 2006 – perioadele au fost considerate stagiul asimilat, necontributiv, recunoscut prin excepție doar la calculul stagiului minim și complet de cotizare contributiv, fără a se acorda puncte de stabilitate.

Această clasificare a avut loc fără voința persoanelor afectate și a fost impusă prin lege, fără posibilitatea legală de a contribui. Astfel, aceste persoane (mamele în majoritatea covârșitoare a cazurilor) sunt penalizate la pensie pentru o decizie legislativă în care nu au avut niciun control. Prin urmare, este responsabilitatea statului de a remedia acest dezechilibru juridic și social.

Începând cu 1 ianuarie 2006, concediul pentru creșterea copilului este recunoscut ca vechime în muncă și în specialitate. Însă persoanele aflate în concediu în perioada aprilie 2001 – ianuarie 2006, deși protejate legal (prin OUG 96/2003, OUG 148/2005 etc.), nu beneficiază de aceeași recunoaștere. Aceasta creează o discriminare istorică, afectând mii de femei care: și-au suspendat activitatea profesională pentru a îngriji copilul, au avut contribuții plătite, nu pot valorifica acea perioadă la pensie sau la concursuri de carieră.

Astăzi, legea recunoaște acest drept doar pentru părinții aflați în concediu după 1 ianuarie 2006, în timp ce mamele (și tații) care au beneficiat de același drept între aprilie 2001 și ianuarie 2006 sunt excluși în mod arbitrar. Această situație contravine principiului egalității în fața legii și încalcă standardele constituționale și internaționale privind protecția familiei și a maternității.

II. Recunoașterea rolului esențial al mamei în societate

Este esențial ca legislația să reflecte valoarea socială, economică și emoțională a muncii de îngrijire desfășurată de mame în primii ani de viață ai copilului. Cercetările psihologice și medicale demonstrează că prezența constantă, empatică și implicată a mamei are un impact direct asupra: dezvoltării cognitive timpurii, echilibrului emoțional și atașamentului sigur, formării personalității copilului, prevenirii tulburărilor de comportament și anxietate la vârste mici.

Copiii de astăzi sunt cetățenii, contribuabilii și forța de muncă a României de mâine. Statul trebuie să-și asume responsabilitatea de a proteja și valoriza efortul părinților, în special al mamelor, care aleg să se dedice temporar rolului parental în detrimentul carierei și veniturilor proprii.

A nu recunoaște acest efort ca „vechime în muncă” este o nedreptate dublă: legală și morală.

III. Dispoziții legale propuse:

Legea nr. 360/2023 privind sistemul public de pensii, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 1089 din 4 decembrie 2023, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Articolul 47, alineatul (4) se modifică și va avea următorul cuprins:

(4) Prin excepție de la lege, perioadele de concediu pentru creșterea copilului prevăzute la art. 14 alin. (1) lit. c) și art. 14 alin. (1) lit. e) sunt considerate perioade de stagiul contributiv, având toate efectele juridice ale acestui tip de stagiul.

2. După articolul 139 se introduce un nou articol, articolul 139¹, cu următorul cuprins:

Art. 139¹ – Recalcularea din oficiu a pensiilor

(1) Casa Națională de Pensii Publice are obligația de a recalcula din oficiu pensiile tuturor beneficiarilor care au avut concedii pentru creșterea copilului, pentru a aplica dispozițiile art. 47 alin. (4) în forma modificată prin prezenta lege.

(2) Recalcularea se face fără cerere din partea persoanelor îndreptățite și fără a fi condiționată de vreo contribuție suplimentară.

(3) Termenul de realizare a recalculării este de maximum 12 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi.

(4) Drepturile de pensie recalculate se acordă retroactiv, începând cu luna următoare publicării legii în Monitorul Oficial.

IV. Fundamentare juridică și jurisprudențială

Constituția României

- Art. 47 alin. (1) și alin (2): Statul este obligat să ia măsuri de protecție socială pentru copil și mamă.
- Art. 16 alin. (1) – Cetățenii sunt egali în fața legii.
- Art. 41 alin. (2) – Statul sprijină munca femeilor și protecția maternității.

Declarația Universală a Drepturilor Omului (DUDO)

- Art. 7: „Toți oamenii sunt egali în fața legii și au, fără deosebire, dreptul la o protecție egală din partea legii. Toți oamenii au dreptul la o protecție egală împotriva oricărei discriminări care ar încălca prezenta Declarație...”

Jurisprudență relevantă

Curtea Constituțională a României

- Decizia nr. 387/2018: „O reglementare care afectează în mod disproporționat drepturile sociale ale femeilor poate constitui discriminare indirectă.”
- Decizia nr. 387/2021: „Diferențele de tratament trebuie justificate obiectiv și proporțional. Altfel, ele încalcă principiul egalității.”

Curtea de Justiție a Uniunii Europene (CJUE)

- C-409/16 – Prefeta: „Statele trebuie să valorifice în mod echitabil perioadele de creștere a copilului în sistemul de pensii.”
- C-366/99 – Griesmar: „Nevalorificarea concediului de creștere a copilului constituie o discriminare indirectă de gen.”

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CEDO)

- Stec și alții vs. Regatul Unit (2006): „Drepturile la prestații sociale intră sub protecția Convenției. Diferențele de tratament trebuie să fie justificate și proporționale.”

V. Concluzie

Această modificare legislativă este esențială pentru: a recunoaște activitatea de creștere a copilului ca muncă socială esențială, a repara o discriminare directă impusă prin lege și a respecta principiile constituționale și internaționale de egalitate și echitate.

Prin obligarea Casei Naționale de Pensii să recalculeze din oficiu pensiile în termen de 12 luni, se oferă o soluție administrativă justă, clară și eficientă pentru toate persoanele afectate.

Această inițiativă legislativă urmărește reparația unei nedreptăți și recunoașterea justă a rolului matern în formarea viitoarelor generații. Mamele care și-au întrerupt cariera pentru a crește copii în primii ani de viață au contribuit nu doar la familie, ci la viitorul țării. Este timpul ca și legea să reflecte acest adevăr.

VI. Impactul estimat

Social: se elimină o formă veche de discriminare asupra mamelor, iar efortul de îngrijire este valorizat corespunzător.

Jurisdicțional: se evită litigii repetitive și sesizări către CNCD sau instanțele europene.

Bugetar: impactul este limitat, dat fiind că multe dintre aceste persoane au avut contribuții și sunt deja înregistrate în sistemul de pensii.

Se solicită adoptarea legii în regim de urgență.

**Tabel semnături- PROIECT DE LEGE pentru modificarea și completarea Legii nr.
360/2023 privind sistemul public de pensii**

Nr. crt.	NUME ȘI PRENUME	GRUP PARLAMENTAR	SEMNĂTURA
1.	COARNĂ DUMITRU	NEAFILIAȚI	
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			